

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Філологічний факультет
Кафедра української літератури та
компаративістики

Силабус навчальної дисципліни
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти:	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки доктор філології
Спеціальність:	B11 Філологія
Освітньо-професійна програма:	«Філологія»
Семестр, рік навчання:	1 семестр, 1 рік
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	6 кредитів ЄКТС, 90 годин, лекційних занять – 12 годин, практичних занять – 12 години, самостійна робота – 66 годин
Мова викладання:	Українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Тетяна Миколаївна ШЕВЧЕНКО , доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури та компаративістики
Контактна інформація:	shtn75@ukr.net kafukrlit@onu.edu.ua
Робоче місце:	Французький бульвар, 24/26, кафедра української літератури та компаративістики (ауд. 83, 77)
Консультації:	Щосереди: 14.20-15.40
Передреквізити:	Знання української мови
Постреквізити:	Підготовка здобувачів до самостійної наукової роботи
Мета навчальної дисципліни:	Ознайомити аспірантів із сучасними напрямками літературознавчих досліджень
Завдання навчальної дисципліни:	● формування стійких навичок самостійного здійснення аналізу художнього твору як складника літератури; ● систематизація знань у галузі зв'язків літератури та культури, філософії, психології;

	● розвиток творчих здібностей аспірантів у галузі літературознавчих досліджень; ● збільшення знань аспірантів у галузі історії та теорії літератури; ● сприяння оволодінню здобувачами сучасними напрямками та стратегіями філологічної науки.
Очікувані результати навчання:	У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен 1) знати: ● основні концептуальні положення з сучасної методології літературознавства; ● специфіку літератури як виду мистецтва; ● ключові концепти літературознавчої генології; ● ознаки системності літератури; ● параметри поетики літературного твору; ● основні рівні стилістики художнього тексту; ● закономірності літературного процесу. 2) вміти: ● розрізняти сучасні напрями літературознавства; ● досліджувати літературний твір у параметрах основних видів мистецтва; ● проводити цілісний літературознавчий аналіз художнього явища; ● досліджувати поетику літературного твору; ● аналізувати тенденції літературного процесу.
Зміст навчальної дисципліни:	Змістовий модуль 1. Стан науки про літературу на початку ХХІст. Тема 1. Літературознавство в умовах постнекласичного етапу розвитку наук. Тема 2. Криза літературоцентризму та її вплив на розуміння об'єкта та предмета літературознавства в сучасну епоху. Тема 3. Стан науки про літературу на початку ХХІ століття Тема 4. Сучасні трактування науки про літературу. Змістовий модуль 2. Українське літературознавство в сучасних умовах: школи, напрями, перспективи Тема 5. Українське літературознавство у контексті

	світової наукової думки про літературу кінця XX – початку XXI ст. Тема 6. Одеська літературознавча школа: історія. Тема 7. Одеська літературознавча школа: сучасність.
Методи навчання:	Словесні: розповідь, пояснення, бесіда, евристична бесіда; Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація; Практичні: тренувальні вправи, творчі вправи, дискусія, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей; комплексні методики: комунікативний метод, лексичний підхід, контекстний метод, методи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
Рекомендована література:	Основна: 1. Історія кафедри української літератури Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: персоналії і факти : у 2 т. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка, Філол. ф-т ; авт. вступ. ст. та ідеї В. П. Саєнко ; упоряд. та бібліогр. ред.: В. П. Пружина, Т. С. Кара ; гол. ред. І. М. Коваль ; наук. ред. Є. М. Черноіваненко ; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса : ОНУ, 2018. – Т. 1: Біобібліографічний покажчик. – 606 с. ; Т. 2 : Антологія. – 618 с. – (Розвиток науки в Одеському національному університеті ; Філологія). 2. Короткий тематичний літературознавчий словник. Ч. IV: Напрями, школи, течії в теорії літератури : навчальний посібник ; 4-те вид. / уклала Галина Білик. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 128 с. 3. Література на полі медій: Зб. наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики. Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України /за ред. Т.І. Гундорової та Г.М. Сиваченко. Київ, 2018. 633 с. 4. Марко В. П. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2013. 280 с. 5. Методології сучасної літературної компаративістики: Зб. наукових праць відділу компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України / Ред. Сиваченко Г. М. Київ, 2020. 633 с.

6. Пащенко М. Осягнення художності: рецепція літературознавчого та художнього тексту: зб. статей і рецензій. Одеса : Астропринт, 2021. 408 с.

7. Саєнко В. Українська література ХХ ст.: діапазони творчих голосів і мистецьких відкриттів. Вибрані літературознавчі праці. Львів : ЛА «Піраміда», 2016. 870 с.

8. Складар І. «Новий читач» і «нові моделі (про)читання» в умовах застосування мультимодальних технологій у закладах вищої освіти. *Information and innovation technologies in education*. Katowice, 2018. С. 414-428.

9. Шевченко Т. М. Есеїстика українських письменників як феномен літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 584 с.

10. Shevchenko T., Chykur L. Narrative-Mentative Organisation of Memoirs and Reflections Collection Milosz's Abc's by C. Milosz. *Alfred Nobel University Journal of Philology*. 2025. № 2 (30). P. 167-182.

Додаткова

1. Джиджора Є. В. Гімнографія Київської Русі XI–XIII сторіч: структурне ціле канону мінейного циклу : монографія / Є. В. Джиджора ; за ред. О. В. Александрова. Одеса : Астропринт, 2018. 480 с.

2. Малиновський А. Антропология української прози першої половини XIX століття. Культурні трансфери: монографія [наук. ред. Р. Радишевський]. Київ: Талком, 2022. 560 с.

3. Малиютіна Н., Нечиталюк І. Перформативні практики: досвід осмислення: монографія. Одеса : Астропринт, 2021. 184 с.

4. Шевченко Т. М. Топологія Одеси в есеїстиці Б. Херсонського. *Bibliotekarz Podlaski*. 2020. № 3. С. 255-268.

5. Шевченко Т. М. Самоідентифікація і самопрезентація в есеїстичному тексті (за матеріалами збірки Р. Іваничука «Серед повені книг»). Прикладна лінгвістика на Півдні України: здобутки і перспективи. Колективна монографія. За ред. Н. Кондратенко. Вінниця : ТВОРИ, 2022. С. 252-257.

6. Шевченко Т. М. Есеїстика українських

	письменників як феномен літератури кінця XX – початку XXI ст.: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 584 с. 7. Синявська Л. І. Українська драматургія кінця XIX-початку XX століття: комунікативні стратегії: монографія. Одеса : КП ОМД, 2019. 304 с. 8. Malinowski A. The Imperial Topography. <i>Sub Specie</i> of the Province: Petersburg Texts of Ukrainian Literature (works by Y. Hrebinka). <i>Świat i Słowo</i>. 2022. 38 (1). С. 449–464. 9. Malinowski A. Market – Bargaining – Exchange as a Framework for Spatial Boundaries (N. Gogol – H. Kvitka-Osnovianeko). <i>Bibliotekarz Podlaski</i>. 2021.Vol. 51. № 2. P. 63–82. 10. Maliutina N. Ukrainśka dramaturgia końca XIX i początku XX wieku/red.naukowy B. Bakula, A. Matusiak, Toruń, W.-wo Adam Marszałek, 2020. 271 s.
Оцінювання:	У процесі поточного контролю аспірант може отримати максимальну оцінку (100 балів) за всі теми змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є сума балів за поточний контроль. Здобувач одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за сумою від 60 балів. Якщо за результатами поточного контролю аспірант набрав менше 60 балів або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.
ПОЛІТИКА КУРСУ: <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	Відвідування занять є обов’язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись онлайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/polozen-ya-polozen-ya-osvit-process_2022.pdf).

<i>Дедлайни та перескладання</i>	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)
<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)
<i>Використання електронних пристроїв на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення або надсилаються через чат академгрупи у Telegram або розміщуються в Google Class. Аспіранти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.